

ЗАЙМЕННИК

Pronomen
Ἡ ἀντωνυμία

РОЗРЯДИ ЗАЙМЕННИКІВ

особові (personalia);

зворотні (reflexiva);

присвійні (possessiva);

взаємний (reciprocum);

вказівні (demonstrativa);

відносні (relativa);

питальні (interrogativa);

неозначені (indefinita);

співвідносні (correlativa).

ОСОБОВІ ЗАЙМЕННИКИ (PRONOMINA PERSONALIA, ΑΙ ΠΡΟΣΩΠΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ)

- не мають категорії роду (як і в латинській та українській мовах)
- форми 1-ї ос. однини утворюються від різних основ (пор. у лат.: ego – meі, нім.: ich – meiner, укр.: я – мене)
- займенники на 3-ю ос. одн. і множ. зустрічаються переважно у іонійському діалекті. В аттичному діалекті його функції виконують вказівні займенники в непрямих відмінках.

ВІДМІНЮВАННЯ ОСОБОВИХ ЗАЙМЕННИКІВ

ἐγώ я

σύ tu

ἡμεῖς mi

ὕμεῖς vi

Особа / Відмінок	<i>persona prima</i>	<i>persona secunda</i>	<i>persona tertia</i>
<i>singularis</i>			
Nom.	ἐγώ	σύ	---
Gen.	ἐμοῦ / μου*	σοῦ / σου*	οῦ / οὐ*
Dat.	ἐμοί / μοι*	σοί / σοι*	οῖ / οἱ*
Acc.	ἐμέ / με*	σέ / σε*	ἐ / ἐ*
<i>pluralis</i>			
Nom.	ἡμεῖς	ὕμεῖς	σφεῖς
Gen.	ἡμῶν	ὕμῶν	σφῶν
Dat.	ἡμῖν	ὕμῖν	σφίσι
Acc.	ἡμᾶς	ὕμᾶς	σφᾶς

Відмінкові форми особових займенників, позначені * , є енклітиками.

ΠΡΙΣΒΙΪΝΗ ΖΑΪΜΕΝΗΚΗ (PRONOMINA POSSESSIVA, ΑΙ ΚΤΗΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ)

<i>Рід / Особа</i>	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
<i>singularis</i>			
<i>Перша особа</i>	ἐμ-ός μῑῡ	ἐμ-ή μοῡ	ἐμ-όν μοε
<i>Друга особа</i>	σ-ός твіῡ	σ-ή твоῡ	σ-όν твоε
<i>Третя особа</i>	(ἐ-ός ῑοῡο)	(ἐ-ή ῑῑ)	(ἐ-όν ῑοῡο)
<i>pluralis</i>			
<i>Перша особа</i>	ἡμέτερ-ος наш	ἡμετέρ-α наша	ἡμέτερ-ον наше
<i>Друга особа</i>	ὑμέτερ-ος ваш	ὑμετέρ-α ваша	ὑμέτερ-ον ваше
<i>Третя особа</i>	(σφέτερ-ος ῑχнῑῡ)	(σφετέρ-α ῑχнῑ)	(σφέτερ-ον ῑχнῑ)

ВЖИВАННЯ ПРИСВІЙНИХ ЗАЙМЕННИКІВ

- вживаються в ролі означення; ставляться в атрибутивному положенні
- у значенні присвійних займенників може вживатися форма генетива особових займенників 1-2 особи або вказівних
- присвійний займенник чітко відповідає особі власника:

στέργω τὴν ἐμὴν μητέρα (τὴν μητέρα μου)

στέργεις τὴν σὴν μητέρα (τὴν μητέρα σου)

στέργει τὴν σφετέραν μητέρα (τὴν μητέρα αὐτοῦ)

στέργομεν τὴν ἡμετέραν μητέρα (τὴν μητέρα ἡμῶν)

στέργετε τὴν ὑμετέραν μητέρα (τὴν μητέρα ὑμῶν)

στέργουσι τὴν σφετέραν μητέρα (τὴν μητέρα αὐτῶν)

я люблю свою матір

ти любиш " "

він любить " "

ми любимо " "

ви любите " "

вони люблять " "

ЗАЙΜΕΝΝΙΚ ΑΥΤΟΣ, ΑΥΤΗ, ΑΥΤΟ

Займенник **αὐτός, αὐτή, αὐτό** може мати такі значення:

- особового займенника на 3-ю ос. одн. і множ. у непрямих відмінках і відповідає латинському is, ea, id у тій же функції.

У родовому відмінку має значення присвійного займенника для вираження приналежності особі, яка не є підметом. У койне **αὐτός, αὐτή, αὐτό** міг виражати присвійність для підмета.

ΑΤΡΙΒΟΥΤΙΒΝΗ ΠΟΛΟЖΕΝΝΙΑ	ΠΡΕΔΙΚΑΤΙΒΝΗ ΠΟΛΟЖΕΝΝΙΑ
<i>αὐτός сам, такий, такий самий</i>	
τοῦ самий ὁ αὐτὸς ἀνὴρ / ὁ ἀνὴρ ὁ αὐτὸς τοῦ самий чоловік ὅσοι τῆς αὐτῆς γνώμης ἦσαν (Thuc. 1.113.2) скільки було такої самої думки τῶ αὐτῶ τρόπῳ καὶ τοῦτον αἰροῦσιν (Xen. Anab. 4.2.13) захопили його таким самим способом	сам αὐτὸς ὁ ἀνὴρ / ὁ ἀνὴρ αὐτὸς сам чоловік αὐτὸ τὸ περίορθρον ἐχώρουν (Thuc. 2.3.4) вирушили на самому світанку τὰ Καρδούχεια ὄρη ἀπότομα ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ ποταμοῦ ἐκρέματο (Xen. Anab. 4.1.2) над самою річкою нависали стрімкі Кардухейські гори

ЗАЙМЕННИК ΑΥΤΟΣ, ΑΥΤΗ, ΑΥΤΟ

В аттичному діалекті форми артикля із кінцевим голосним звуком можуть зливатись із формами займенника **αὐτός, αὐτή, αὐτό**; відбувається явище красиса – і над контрагованим складом ставиться короніс.

ὁ αὐτός = αὐτός   τῷ αὐτῷ = ταὐτῷ

ἡ αὐτή = αὐτή   τῇ αὐτῇ = ταὐτῇ

τὸ αὐτό = ταὐτό(ν)   τὰ αὐτά = ταὐτά

<i>Ῥιθ / Відмінок</i>	αὐτός, αὐτή, αὐτό		
	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
<i>singularis</i>			
Nom.	αὐτ-ός	αὐτ-ή	αὐτ-ό
Gen.	αὐτ-οῦ	αὐτ-ῆς	αὐτ-οῦ
Dat.	αὐτ-ῶ	αὐτ-ῇ	αὐτ-ῶ
Acc.	αὐτ-όν	αὐτ-ήν	αὐτ-ό
<i>pluralis</i>			
Nom.	αὐτ-οί	αὐτ-αί	αὐτ-ά
Gen.	αὐτ-ῶν		
Dat.	αὐτ-οῖς	αὐτ-αῖς	αὐτ-οῖς
Acc.	αὐτ-οὺς	αὐτ-άς	αὐτ-ά

ЗАЙМЕННИК ΑΛΛΟΣ, ΑΛΛΗ, ΑΛΛΟ

Займенник ἄλλος, ἄλλη, ἄλλο має значення латинського *alius inuij*, відмінюється за зразком **αὐτός, αὐτή, αὐτό**

- з іменником без артикля перекладається "інший"
- у атрибутивному положенні означає "решта"
- часто вживається без означуваного слова, зберігаючи ті ж самі значення залежно від наявності чи відсутності при ньому артикля.

ἄλλος inuij; решта

решта, інша частина:

οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι решта людей

εὐδαιμονιζόμενος ὑπὸ τῶν πολιτῶν καὶ τῶν ἄλλων ξένων (Plat. Gorg. 473c) коли його вважатимуть щасливим громадяни та решта чужинців
καὶ δι' αὐτὸ οὔτε μεγέθει πόλεων ἴσχυον οὔτε τῇ ἄλλῃ παρασκευῇ (Thuc. 1.2.2) через це не вирізнялися ані величиною міст, ані рештою майна
πρὸς τὸ ἄλλο στρατόπεδον (Xen. Hell. 1.1.3; Hdt. 8.126.2) до решти війська

inuij:

ἄλλος ἄνθρωπος інша людина

ἄλλας ἐπ' ἄλλαις ποιούμενος προφάσεις τῆς στρατείας (Plut. Art. 6.4) одні за іншими вигадуючи приводи для походу
οὐ γὰρ ἦν χόρτος οὐδὲ ἄλλο οὐδὲν δένδρον (Xen. Anab. 1.5.5) не бул ані сіна, ані іншого дерева
ὅσος οὐκ ἐν ἄλλῳ ἐνὶ γε χωρίῳ Ἑλληνικῷ ἐστίν (Thuc. 1.80.3) скільки немає у жодному іншому місці Еллади

ВЗАЄМНИЙ ЗАЙМЕННИК (PRONOMEN RECIPROCUM, Η ΑΛΛΗΛΟΠΑΘΗΤΙΚΗ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑ)

Взаємний займенник *один одного* (пор. лат. *alius aliud*, нім. *Einander*) утворений шляхом подвоєння основи займенника *ἄλλος*:

ἁλλήλων *один одного* (*одна одну*)

<i>Pið / Відмінок</i>	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
	<i>pluralis</i>		
Nom.	---	---	---
Gen.	<i>ἁλλήλ-ων</i>		
Dat.	<i>ἁλλήλ-οις</i>	<i>ἁλλήλ-αις</i>	<i>ἁλλήλ-οις</i>
Acc.	<i>ἁλλήλ-ους</i>	<i>ἁλλήλ-ας</i>	<i>ἁλληλ-α</i>

ЗВОРОТНІ ЗАЙМЕННИКИ (PRONOMINA REFLEXIVA, ΑΙ ΑΥΤΟΠΑΘΗΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ)

Уже саме значення зворотнього займенника свідчить про можливість у нього мати лише форми непрямих відмінків.

На відміну від латинської мови, де існують зворотні займенники тільки для 3-ї особи, в грецькій мові для кожної особи вживається відповідний зворотний займенник.

ἐμαυτοῦ, ἐμαυτῆς *мене самого (самої)*

σεαυτοῦ, σεαυτῆς *тебе самого (самої)*

ἐαυτοῦ (αὐτοῦ), ἐαυτῆς (αὐτῆς), ἐαυτοῦ (αὐτοῦ) *його (ї, його) самого*

	<i>Перша особа</i>		<i>Друга особа</i>		<i>Третя особа</i>		
	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
<i>singularis</i>							
Gen.	ἐμαυτ-οῦ	ἐμαυτ-ῆς	σεαυτ-οῦ (σαυτ-οῦ)	σεαυτ-ῆς (σαυτ-ῆς)	ἐαυτ-οῦ (αὐτ-οῦ)	ἐαυτ-ῆς (αὐτ-ῆς)	ἐαυτ-οῦ (αὐτ-οῦ)
Dat.	ἐμαυτ-ῶ	ἐμαυτ-ῇ	σεαυτ-ῶ (σαυτ-ῶ)	σεαυτ-ῇ (σαυτ-ῇ)	ἐαυτ-ῶ (αὐτ-ῶ)	ἐαυτ-ῇ (αὐτ-ῇ)	ἐαυτ-ῶ (αὐτ-ῶ)
Acc.	ἐμαυτ-όν	ἐμαυτ-ήν	σεαυτ-όν (σαυτ-όν)	σεαυτ-ήν (σαυτ-ήν)	ἐαυτ-όν (αὐτ-όν)	ἐαυτ-ήν (αὐτ-ήν)	ἐαυτ-ό (αὐτ-ό)
<i>pluralis</i>							
Gen.	ἡμῶν αὐτ-ῶν		ὕμῶν αὐτ-ῶν		ἐαυτ-ῶν (αὐτ-ῶν)		
					σφῶν αὐτ-ῶν		
Dat.	ἡμῖν	ἡμῖν	ὕμῖν	ὕμῖν αὐτ-αῖς	ἐαυτ-οῖς (αὐτ-οῖς)	ἐαυτ-αῖς (αὐτ-αῖς)	ἐαυτ-οῖς (αὐτ-οῖς)
	αὐτ-οῖς	αὐτ-αῖς	αὐτ-οῖς		σφίσιν αὐτ-οῖς	σφίσιν αὐτ-αῖς	σφίσιν αὐτ-οῖς
Acc.	ἡμᾶς	ἡμᾶς	ὕμᾶς	ὕμᾶς αὐτ-άς	ἐαυτ-οὺς (αὐτ-οὺς)	ἐαυτ-άς (αὐτ-άς)	ἐαυτ-ά (αὐτ-ά)
	αὐτ-οὺς	αὐτ-άς	αὐτ-οὺς		σφᾶς αὐτ-οὺς	σφᾶς αὐτ-άς	σφᾶς αὐτ-ά

Зворотні займенники виникли шляхом злиття основ особових займенників і займенника **αὐτός**.

Форми на 2-у і 3-ю ос. однини і множини можуть бути в красисі.

Для кожної особи підмета вживається свій зворотний займенник:

λούω ἐμαυτόν   *я мию себе*   λούομεν ἡμᾶς αὐτούς   *ми миємо себе*

λούεις σεαυτόν   *ти миєш "*   λούετε ὑμᾶς αὐτούς   *ви миєте "*

λούει ἐαυτόν   *він миє "*   λούουσι σφᾶς αὐτούς   *вони миють "*

Зворотний займенник у формі родового відмінка має значення присвійного займенника, якщо підмет означає власника.

У цьому випадку зворотний займенник, як і присвійний, займає атрибутивне положення:

στέργω τὴν ἐμαυτοῦ μητέρα   *я люблю свою матір*

στέργεις τὴν σεαυτοῦ μητέρα   *ти любиш свою матір*

στέργει τὴν ἑαυτοῦ μητέρα   *він любить свою матір*

στέργουσι τὴν ἑαυτῶν μητέρα   *вони люблять свою матір*

Для 1-ї та 2-ї осіб множини вживається присвійний займенник із формою αὐτῶν:

στέργομεν τὴν ἡμετέραν αὐτῶν μητέρα   *ми любимо свою матір*

στέργετε τὴν ὑμετέραν αὐτῶν μητέρα   *ви любите свою матір*

Якщо підмету фрази не належить предмет, про який мовиться, то присвійність виражається родовим відмінком особового займенника на особу власника :

στέργεις τὴν μητέρα μου

ти любиш мою матір

στέργεις τὴν μητέρα αὐτοῦ

ти любиш його матір

στέργεις τὴν μητέρα ἡμῶν

ти любиш нашу матір

στέργεις τὴν μητέρα αὐτῶν

ти любиш їх матір

У латинській мові у такому випадку вживається присвійний займенник:

στέργω τὴν ἑαυτοῦ μητέρα

amo matrem meam

στέργεις τὴν μητέρα μου

amas matrem meam

ΒΚΑΖΙΒΗΝΙ ΖΑΪΜΕΝΗΝΙΚΙ (PRONOMINA DEMONSTRATIVA, ΑΙ ΔΕΙΚΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ)

- у непрячих відмінках можуть виконувати функцію займенника 3-ї особи (подібно, як αὐτός)
- у ролі означення ставиться у формально предикативному положенні: οὗτος ὁ ἀνὴρ або ὁ ἀνὴρ οὗτος *цей чоловік*
- для підсилення вказівного значення приєднується частка ι (ι δεικτικόν):

οὗτοσί *ось той*

ὄσί *ось цей*

τοιοῦτοσί *ось такий*

ἐκεῖνοσί *ось він тощо*

Частка ι завжди має acutus.

Із попередніми довгими голосними ι δεικτικόν не зливається в дифтонг, але поглинає всякий попередній короткий голосний звук:

αὐτηῖ, οὗτοί, αὐταί, але τουτί, ταυτί, ἡδί, τοδί.

ΒΚΑΖΙΒΗΙ ΖΑΪΜΕΗΗΚΙ

ὄδε, ἦδε, τόδε *ceŷ*

- відповідає латинському *hic*

- відмінюється як артикль з приєднаною часткою -δε

ὄδε, ἦδε, τόδε *ceŷ*

τοιόσδε, τοιάδε, τοιόνδε *maκiŷ*

τοσόσδε, τοσήδε, τοσόνδε *maκiŷ βeλiκiŷ*

τηλικόσδε, τηλικήδε, τηλικόνδε *maκογο βiκy*

<i>Pið / Βιδμιнок</i>	ὄδε, ἦδε, τόδε		
	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
<i>singularis</i>			
Nom.	ὄ-δε	ἦ-δε	τό-δε
Gen.	του̃-δε	τη̃σ-δε	του̃-δε
Dat.	τω̃-δε	τη̃-δε	τω̃-δε
Acc.	τόν-δε	τήν-δε	τό-δε
<i>Pluralis</i>			
Nom.	οῖ-δε	αῖ-δε	τά-δε
Gen.	των̃-δε		
Dat.	τοι̃σ-δε	ται̃σ-δε	τοι̃σ-δε
Acc.	τούσ-δε	τάσ-δε	τά-δε

ВКАЗІВНІ ЗАЙМЕННИКИ

οὗτος, αὕτη, τοῦτο *цей*

- відповідає латинському *iste*

- У формах непрямих відмінків однини і множини чоловічого і жіночого родів та усіх відмінків середнього роду перший склад цього займенника отримує початкове τ. Другий склад є архаїчним вказівним займенником τός, τή, τόν, з якого згодом розвинувся артикль.

- Для визначення, який із дифтонгів (αυ чи ου) присутній у першому складі, існує практичне правило:

- ✓ ου, якщо в другому складі ο, ω, ου, οι;
- ✓ αυ, якщо в другому складі α, αι, η.

<i>Рид / Вѣдминок</i>	οὔτος, αὐτή, τοῦτο		
	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
<i>singularis</i>			
Nom.	οὔτ-ος	αὐτ-η	τοῦτ-ο
Gen.	τούτ-ου	ταύτ-ης	τούτ-ου
Dat.	τούτ-ω	ταύτ-η	τούτ-ω
Acc.	τοῦτ-ον	ταύτ-ην	τοῦτ-ο
<i>pluralis</i>			
Nom.	οὔτ-οι	αὐτ-αι	ταῦτ-α
Gen.	τούτ-ων		
Dat.	τούτ-οις	ταύτ-αις	τούτ-οις
Acc.	τούτ-ους	ταύτ-ας	ταῦτ-α

οὔτος, αὐτή, τοῦτο *μεῦ*

τοιοὔτος, τοιαύτη, τοιοὔτο(ν) *макиѡ*

τοσοὔτος, τοσαύτη, τοσοὔτο(ν) *макиѡ великиѡ*

τηλικοὔτος, τηλικαύτη, τηλικοὔτο(ν) *макого вѣку*

ἐκεῖνος, ἐκείνη, ἐκεῖνο τοῦ

= лат. Ille

- МОЖЕ ВЖИВАТИСЬ ІЗ ІМЕННИКОМ З АРТИКЛЕМ АБО БЕЗ АРТИКЛЯ

- ВІДМІНЮЄТЬСЯ АНАЛОГІЧНО αὐτός

Рід / Відмінок	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
<i>singularis</i>			
Nom.	ἐκεῖν-ος	ἐκεῖν-η	ἐκεῖν-ο
Gen.	ἐκεῖν-ου	ἐκεῖν-ης	ἐκεῖν-ου
Dat.	ἐκεῖν-ω	ἐκεῖν-ῃ	ἐκεῖν-ω
Acc.	ἐκεῖν-ον	ἐκεῖν-ην	ἐκεῖν-ο
<i>pluralis</i>			
Nom.	ἐκεῖν-οι	ἐκεῖν-αι	ἐκεῖν-ᾶ
Gen.	ἐκεῖν-ων		
Dat.	ἐκεῖν-οις	ἐκεῖν-αῖς	ἐκεῖν-οῖς
Acc.	ἐκεῖν-ους	ἐκεῖν-ας	ἐκεῖν-ᾶ

ВІДНОСНІ ЗАЙМЕННИКИ (PRONOMINA RELATIVA, ΑΙ ΑΝΑΦΟΡΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ)

Відносний займенник ὅς, ἣ, ὅ який, яка, яке; хто, що має у всіх відмінках важкий придих, який виник після втрати початкового первісного індоєвропейського j:

ὅς < *jos, ἣ < *ja, ὅ < *jod.

Відмінюється практично як артикль, але замість початкового τ усі відмінкові форми мають spiritus asper.

ОЗНАЧЕНО-ВІДНОСНІ:

ὅς, ἣ, ὅ який, котрий
ὄσος, ὅς який великий
οἷος, ὅς який
ἡλίκος, ὅς якого віку

ὄσπερ, ἡπερ, ὄπερ котрий саме
ὄσοσπερ, ὅς який великий
οἰόσπερ, ὅς який
ἡλίκοσπερ, ὅς такого самого віку

Рід / Відмінок	ὅς, ἣ, ὅ		
	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
<i>singularis</i>			
Nom.	ὅς	ἣ	ὅ
Gen.	οὔ	ἣς	οὔ
Dat.	ῶ	ἣ	ῶ
Acc.	ὄν	ἣν	ὄ
<i>pluralis</i>			
Nom.	οἷ	αἷ	ᾶ
Gen.	ῶν		
Dat.	οἷς	αἷς	οἷς
Acc.	οὔς	ᾶς	ᾶ

НЕОЗНАЧЕНО-ВІДНОСНІ:

ὅστις, ἥτις, ὅτι *який би не*

ὄστισοῦν, *з який би не*

ὅποιος, *з який*

ὅποιοσοῦν, *з який би не*

ὄπόσος, *з який великий*

ὄποσοσοῦν, *з який би великий не*

ὄπηλίκος, *з якого віку*

ὄπηλικοσοῦν, *з якого б віку не*

ὄπότερος, *з котрий із двох*

ὄποτεροσοῦν, *з котрий би з двох не*

<i>Ῥιθ /</i> <i>Відмінок</i>	ὅστις, ἥτις, ὅτι		
	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
<i>singularis</i>			
Nom.	ὅσ-τις	ἥ-τις	ὅ-τι
Gen.	οὓ-τιν-ος / ὄτ-ου	ἥσ-τιν-ος	οὓ-τιν-ος / ὄτ-ου
Dat.	ῶ-τιν-ι / ὄτ-ω	ἥ-τιν-ι	ῶ-τιν-ι / ὄτ-ω
Acc.	ὄν-τιν-α	ἥν-τιν-α	ὄ-τι
<i>pluralis</i>			
Nom.	οῖ-τιν-ες	αῖ-τιν-ες	ἄ-τιν-α / ἄττα
Gen.	ῶν-τιν-ων		
Dat.	οῖσ-τισι(ν)	αῖσ-τισι(ν)	οῖσ-τισι(ν)
Acc.	οὓσ-τιν-ας	ἄσ-τιν-ας	ἄ-τιν-α / ἄττα

ПИТАЛЬНІ ЗАЙМЕННИКИ (PRONOMINA INTERROGATIVA, ΑΙ ΕΡΩΤΗΜΑΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ)

Питальний займенник τίς, τί зберігає прадавнє протиставлення роду живих істот (чоловічого і жіночого): τίς *хто? який? яка?* родові неживих предметів: τί *що? яке?*

Займенник τίς, τί відмінюється за третьою відміною, зберігаючи **завжди на першому складі acutus**, який в односкладових формах ніколи не переходить у *gravis*.

ΠΙΤΑΛΗΝΙ ΖΑΪΜΕΝΗΚΙ

τίς; τί; <i>χτο? що?</i>	ὅποιος, 3; <i>який?</i>
ὅστις; ἥτις; ὅτι; <i>який?</i>	πόσος, 3; <i>який за кількістю?</i>
πότερος, 3; <i>який з двох?</i>	ὀπόσος, 3; <i>який за кількістю?</i>
ὀπότερος, 3; <i>який з двох?</i>	πηλίκος, 3; <i>якого віку?</i>
ποῖος, 3; <i>який?</i>	ὀπηλίκος, 3; <i>якого віку?</i>

<i>Ῥιδ / Відмінок</i>	<i>m, f</i>	<i>n</i>	<i>m</i>	<i>f</i>	<i>n</i>
<i>singularis</i>					
Nom.	τίς	τί	ὄσ-τις	ἥ-τις	ὄ-τι
Gen.	τίν-ος (τουῦ)		οὔ-τιν-ος	ἦσ-τιν-ος	οὔ-τιν-ος
Dat.	τίν-ι (τῷ)		ῶ-τιν-ι	ἦ-τιν-ι	ῶ-τιν-ι
Acc.	τίν-ᾶ	τί	ὄν-τιν-α	ἦν-τιν-ᾶ	ὄ-τι
<i>pluralis</i>					
Nom.	τίν-ες	τίν-ᾶ	οἶ-τιν-ες	αἶ-τιν-ες	ᾶ-τιν-ᾶ
Gen.	τίν-ων		ῶν-τιν-ων		
Dat.	τίσι(ν)		οἷσ-τισι(ν)	αἷσ-τισι(ν)	οἷσ-τισι(ν)
Acc.	τίν-ᾶς	τίν-ᾶ	οὔσ-τιν-ᾶς	ᾶσ-τιν-ᾶς	ᾶ-τιν-ᾶ

НЕОЗНАЧЕНІ ЗАЙМЕННИКИ (PRONOMINA INDEFINITA, ΑΙ ΑΟΡΙΣΤΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ)

Неозначений займенник τίς, τί є омографом до питального займенника τίς, τί, лише відрізняється наголосом.

Τίς хто-небудь, який-, яка-небудь, τί що-небудь, яке-небудь завжди є енклітикою, окрім форми ἄττα. У двоскладових формах наголос стоїть на другому складі, в наголошених односкладових – завжди *gravis*.

Неозначений займенник ὅ (ἦ, τό) *δεῖνα якийсь* завжди вживається з артиклем.

НЕОЗНАЧЕНІ ЗАЙМЕННИКИ

<i>Pið / Відмінок</i>	τίς, τί		ὁ (ή, τό) δεῖνα
	<i>m, f</i>	<i>n</i>	<i>m, f, n</i>
<i>singularis</i>			
Nom.	τίς	τί	δεῖν-ᾶ
Gen.	τιν-ός (του̃)		δεῖν-ος
Dat.	τιν-ί (τω̃)		δεῖν-ι
Acc.	τιν-ᾶ	τί	δεῖν-ᾶ
<i>pluralis</i>			
Nom.	τιν-ές	τιν-ᾶ (ᾶττᾶ)	δεῖν-ες
Gen.	τιν-ῶν		δεῖν-ων
Dat.	τισί(ν)		---
Acc.	τιν-ᾶς	τιν-ᾶ (ᾶττᾶ)	δεῖν-ᾶς

СПІВВІДНОСНІ ЗАЙМЕННИКИ (PRONOMINA CORRELATIVA, ΑΙ ΣΥΣΧΕΤΙΚΑΙ ΑΝΤΩΝΥΜΙΑΙ)

- займенники головного і підрядного речень, які перебувають між собою в певному відношенні за змістом й за формою:

- один з них містить питання
- інший – частково відповідь.

У ролі співвідносних займенників можуть виступати відносні, неозначені та вказівні займенники.

Вказівний займенник у ролі корелята часто пропускається, а у формі його відмінка ставиться відносний займенник.

Πιταλνή ζαιμεν-νικι	Неозначені ζαιμεν-νικι	Вказівні ζαιμεν-νικι	Відносні ζαιμεννικι		Ζαπερечні ζαιμεννικι
			Οζначено- відносні ζαιμεν- νικι	Неозначено -відносні ζαιμεν- νικι	
τίς; χτο?	τις χτοςβ	ὄδε, οὔτος ζει έκεῖνος τοῖ	ὄς κοτρῖι ὄσπερ κοτρῖι ζαμε	ὄστις, ὄστισοῦν κοτρῖι βι νε	οὔδεῖς, μηδεῖς νιχτο
πότερος; який із δвох?	πότερος якийсь із δвох	ὁ ἕτερος οδιν із δвох	ὄπότερος який із δвох	ὄπότερος, ὄποτεροσοῦν κοτρῖι βι з δвох νε	οὔδέτερος, μηδέτερος ζοδεν із δвох
πόσος; який великий?	ποσός якийсь великий	τοσοῦτος, τοσόσδε настіλκι великий	ὄσος, ὄσοσπερ наскіλκι великий	ὄπόσος, ὄποσοσοῦν який βι великий νε	---
ποῖος; який?	ποιός якийсь	τοιοῦτος, τοιόσδε ταкий	οῖος, οῖόσπερ який	ὄποῖος, ὄποιοσοῦν який βι νε	---
πηλίκος; якого βικυ?	πηλίκος якогось βικυ	τηλικοῦτος, τηλικόσδε, τηλίκος ταкого βικυ	ήλίκος якого βικυ	ὄπηλίκος, ὄπηλικοσοῦν якого β βικυ νε	---
πόσοι; наскіλκι численні?	---	τοσοῦτοι настіλκι численні	ὄσοι наскіλκι численні	ὄπόσοι наскіλκι β численні νε	---